خبر

۷۰۰ هکتار کشت گیاهان دارویی

وحید عزیزی رئیس اداره بهره‌برداری منابع طبیعی و آبخیزداری کرمانشاه با اشاره به سهمیه استان در کشت گیاهان دارویی، گفت: کشت گیاهان دارویی کم آب بر در حوزه منابع طبیعی حدود ۷۰۰ هکتار مشخص شده است. سال گذشته میزان ۵۷۰ هکتار از اراضی منابع طبیعی زیر کشت این گیاهان رفته که امسال شاهد افزایش ۱۳۰ هکتاری آن هستیم.

بندرعباس، پایلوت تولید نهالستان

سید محمد نور موسوی مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری هرمزگان با اشاره به توانمندی شهرستان بندرعباس برای تبدیل شدن به پایلوت تولید نهالستان در جنوب کشور، گفت: تولید ۵۰۰ هزار نهال حرا و ۲۰۰ هزار اصله انواع نهال گرمسیری در نهالستان باغو نشان دهنده توانایی و پتانسیل بالای این مکان برای توسعه بیشتر است.

اولین پارک پدافند غیرعامل در نیشابور

ابوالفضل اسدی، مدیر پدافند غیرعامل نیشابور با اشاره به طراحی و احداث اولین پارک موضوعی آموزشی پدافند غیرعامل کشور در این شهرستان، گفت: سال ۱۳۹۸ قراردادی با دانشگاه مالک اشتر منعقد شد که بر اساس آن طرح مطالعات پدافند غیرعامل انجام و طی یک سال گذشته به اتمام رسید و دوره‌های آموزشی فنی مهندسی، برگزار شده است.

سوءمدیریت‌ها، شیرینی خرمای خوزستان را تلخ کرد

کاهش کیفیت و کمیت خرمای خوزستان میزان صادرات را تا ۴۰ درصد کاهش داده است

محمدرضا هادیلو
سردبیر استان‌ها

کاهش میزان تولید خرما یک آسیب جدی برای استان‌های تولیدکننده این محصول به شمار می‌آید که با توجه به سهم ایران در صادرات خرما چاره‌اندیشی و جلوگیری از تداوم این شرایط ضروری به نظر می‌رسد. طی سال‌های اخیر سوءمدیریت‌ها، محدودیت در اختصاص منابع آبی و آسیب‌های ناشی از شرایط جوی تولید محصولات خرما در خوزستان را با ۳۵ درصد کاهش روبه‌رو کرده است. کمبود آب باعث تحلیل توانایی‌های نخلستان‌ها شده که نتیجه آن کم‌باردهی درختان، کاهش عملکرد و افت کیفیت محصول است. به‌طوری که هر ساله حداقل ۷۰ درصد خرمای برخی شهرستان‌های خوزستان را از خرمای درجه یک به خرمای درجه ۲ و ۳ تنزل می‌دهد. ضمن این‌که با استناد به آمار رسمی جهاد کشاورزی سال گذشته حداقل ۷۰۰۰ اصله نخل فقط در شهرستان شادگان از بین رفته و نابود شد.

شاید بهترین راه برای فهمیدن وضع خرمای کشور، بررسی وضعیت صادرات این محصول باشد. سال ۲۰۱۵ سهم ایران در بین پنج کشور اول، از نظر ارزش صادرات خرما حدود ۱۷ درصد بود که طی سال‌های اخیر به کمتر از ۵ درصد رسیده است.

هرچند تحریم و شیوع کرونا تاثیر مستقیم در این کاهش داشت اما باید دلایل دیگر هم مورد بررسی قرار گیرد. به‌خصوص در استان‌هایی مثل خوزستان و سیستان‌وبلوچستان، کرمان و بوشهر و هرمزگان که بخش زیادی از خرمای باکیفیت ایران در این مناطق تولید می‌شود.

طرح احیای نخیلات به کجا رسید

اگر خوزستان با نفت و منابع مختلف انرژی شهره خاص و عام است، اما ظرفیت‌های اقتصادی این دشت آن‌قدر زیاد است که نمی‌توان آنها را نادیده گرفت. خرما از جمله محصولات ویژه خوزستان است که تا چند سال پیش می‌رفت تا به یکی از مهم‌ترین محصولات صادراتی این منطقه تبدیل شود اما حالا نخیلات آبادان و خرمشهر از شوری آب آسیب‌های بسیاری دیده‌اند و روزهای سختی را سپری می‌کنند.

با این حال توانمندی‌های استان در تولید خرما باعث شد تا طرح ۵۵۰ هزار هکتاری به دستور مقام معظم رهبری به اجرا دربیاید. حال باید دید که آیا طرح احیای این نخیلات موفقیت‌آمیز خواهد بود یا باز هم به خاطر کم‌کاری و سوءمدیریت‌ها باید شاهد زمینگیرشدن یکی از مهم‌ترین طرح‌های کشور باشیم.

برخی بررسی‌ها نشان می‌دهد که طی چند سال اخیر تولید خرما در خوزستان به‌همان اندازه که در صادرات کاهش داشته با معضلات متعددی همراه بوده که از مهم‌ترین دلایل آن شوری حقابه نخلستان‌ها در پی خشکسالی‌ها و ایجاد تنش در درختان خرما است. این تنش باعث شده تا فرآیند تولید خرما در برخی نخلستان‌های خوزستان با خشکیدگی برگ درختان روبه‌رو شود. مدت‌هاست که پدیده «خشکیدگی برگ خرما» به عنوان بزرگ‌ترین مشکل موجود در حوزه تولید این محصول در خوزستان مطرح است. این عارضه باعث کاهش کمیت و کیفیت تولید می‌شود تا جایی که حتی منجر به از بین‌رفتن برخی نخلستان‌ها شده است.

در همین رابطه یکی از اعضای هیات علمی پژوهشکده خرما و میوه‌های گرمسیری، ناکافی‌بودن حقابه نخیلات را از جمله دلایل مهم و تاثیرگذار بر کاهش کیفیت خرمای تولیدی خوزستان عنوان کرده و می‌گوید: «این موضوع استان را با محدودیت‌های جدی در بخش توسعه و ارتقای کیفیت تولید محصول مواجه کرده است».

خوزستان، نیازمند شهرک فناوری خرما

صنعت بسته‌بندی و فرآوری حلقه مفقوده توسعه فعالیت‌های تجاری در حوزه خرما در خوزستان و ایران است. به دلیل نبود زمینه لازم برای انجام فرآوری‌های استاندارد، این محصول تولیدی به شکل فله‌ای از خوزستان به دیگر استان‌ها ارسال می‌شود تا بعد از بسته‌بندی به سمت پایانه‌های مرزی به منظور صادرات انتقال یابد. بی‌شک بسته‌بندی مناسب محصولات خرمایی یکی از بهترین راه‌ها در افزایش فروش آن است و با توجه به این‌که کشور هند به عنوان یک بازار پرجمعیت و مناسب برای این محصول محسوب می‌شود، توسعه فعالیت‌های تجاری با این کشور که حدود ۲۰۰ میلیون مسلمان دارد، فرصت مناسبی برای صادرکنندگان خرما در خوزستان است اما نباید فراموش کرد که استفاده از این ظرفیت مستلزم توانمندسازی فعالان این بخش از طریق تسهیل قوانین، ارائه تسهیلات بانکی، مشوق‌ها و معافیت‌های مختلف است. به عقیده کارشناسان، تاسیس شهرک فناوری ویژه خرمای خوزستان می‌تواند در معرفی این محصول و ایجاد تمرکز هر چه بهتر و جذب سرمایه‌گذاران خارجی موثر باشد؛ کاری که در دیگر کشورهای دنیا مانند امارات متحده عربی انجام شده که با اجرایی‌کردن این پروژه به موفقیت‌های چشمگیری دست یافته است. این درحالی‌است که نبود سردخانه به‌منظور انبار و نگهداری خرما در خوزستان یک ضعف اساسی محسوب می‌شود و سال‌هاست عنوان می‌شود لازم است در این رابطه سرمایه‌گذاری ویژه‌ای صورت گیرد اما هیچ اتفاقی نمی‌افتد.

قیمت‌گذاری‌های بی‌ضابطه

معاون انجمن خرمای خوزستان با اشاره به مشکلات صاحبان نخیلات خوزستان می‌گوید: «کارگاه‌های بسته‌بندی خرما با گلایه از تحریم‌ها همه خرماهای تولیدی خوزستان را خریداری نکردند. در سال گذشته ۸۳ هزار تن خرما در استان تولید شد که بخشی از آنها را تعاون روستایی بدون امکانات، ظرف مناسب و انبار خریداری کرد.» حزباوی ادامه می‌دهد: «کشاورزان باید خرماهای خود را از آبادان و شادگان به انبار تعاون روستایی در شهر الهایی می‌آوردند که برخی مواقع بعد از پایان تایم اداری نیز انبار تعطیل و رانندگان کامیون باید یک شب آنجا منتظر می‌ماندند و این باعث افزایش دریافت هزینه از کشاورزان می‌شد.» وی اظهار می‌کند: «کارمندان تعاون روستایی نیز خرمای درجه یک را درجه ۲ و خرمای درجه ۲ را به‌عنوان خرمای درجه ۳ ارزش‌گذاری می‌کردند و کشاورزان که متحمل هزینه‌های گزافی شده بودند مجبور به سازگاری با این ارزش‌گذاری بودند. هرچند قیمت خرید تضمینی خرما سال گذشته ۹۲۰۰ تومان اعلام شد ولی بین ۶۵۰۰ تا ۷۰۰۰ تومان دست کشاورز را می‌گرفت.» امسال یک نشست با خرماکاران، معاون اقتصادی استاندار خوزستان، جهادکشاورزی و کارگاه‌های بسته‌بندی خرما در استان برگزار شد و قیمت پیشنهادی خرما از ۱۵ هزار تومان تا ۲۱ هزار و ۵۰۰ تومان متغیر بود. قیمت خرید خرمای استعمران از کشاورز برای درجه یک مبلغ ۱۳ هزار تومان، درجه ۲ با ۱۵ درصد کمتر از قیمت درجه یک و درجه ۳ به‌صورت توافقی بین کشاورز و کارگاه تعیین و به جهادکشاورزی ارائه شد که جهادکشاورزی نیز درنهایت آن را تصویب کرد.

مکث

فعالیت ۲۳ هزار نخل‌کار

در خوزستان بیش از ۵۰ نوع خرما تولید می‌شود که برای مصرف داخلی کشور است و نمی‌توان مدت طولانی از آنها نگهداری کرد.

این درحالی‌است که استعمران یکی از بهترین خرماهای دنیا را دارد و می‌توان آن را تا یک سال بدون فریزر نگهداری کرد؛ خرماهایی که ارزش صادراتی بسیار بالایی دارند.

بریحی، بریم، گنطار، یوزی، عبیدی، دیری، زاهدی، خضراوی، سویدانی، اشجر، هذل و عویبری که نوعی در حال انقراض و دارای اهمیت اقتصادی بالاست، از دیگر انواع خرماهای تولیدی خوزستان هستند.

معاون انجمن خرمای خوزستان با اشاره به فعالیت ۲۳ هزار کشاورز نخل‌کار در سطح خوزستان می‌گوید: «هرساله ایامی برای تعیین قیمت فروش خرما جلساتی را برگزار می‌کنیم. شهرهای اهواز، کارون، باوی، ماهشهر و حمیدیه نیز نخل دارند ولی بهترین نخیلات در کارون، باوی و اهواز پیدا می‌شود چون دو طرف حاشیه رودخانه کارون تا خرمشهر قرار دارند و دارای بهترین و باکیفیت‌ترین خرما به‌دلیل وجود سه شاخص آب، زمین و آفتاب هستند. همچنین هرسال شاهد افزایش بارورشدن نخیلات جوان و تولید محصولات خود هستند.» جاسم حزباوی ادامه می‌دهد: «نخیلات آبادان و خرمشهر به‌دلیل آب شور و جنگ تحمیلی بارها آسیب دیده‌اند ولی هم‌اکنون طرح احیای این محصولات در حال اجراست.»

تنزل کیفیت خرماها

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهادکشاورزی خوزستان می‌گوید: «خشکسالی و کمبود آب باعث تحلیل توانایی‌های این گیاهان شده که نتیجه آن کم‌باردهی درختان، کاهش عملکرد و افت کیفیت محصول می‌شود.»

تورج نوروزی ادامه می‌دهد: «این امر به‌ویژه در شهرستان‌های جنوبی خرماخیز خوزستان مثل آبادان و شادگان قابل مشاهده است به‌طوری‌که هروقت محصول برداشت می‌شود حدود دوسوم آن به همین دلایل از خرمای درجه یک به خرمای درجه ۲ و ۳ تنزل پیدا می‌کنند که ضرر بزرگی است.»

این مسئول درخصوص برطرف‌شدن مشکلات نخیلات و باغات خوزستان تاکید می‌کند که تأمین حقابه مورد نیاز نخیلات استان، تأمین اعتبارات و تسهیلات کم‌بهره برای مدیریت باغات، تغذیه و به‌سازی سیستم‌های آبیاری از راهکارهای برطرف‌شدن مشکلات نخیلات و باغات استان است.

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهادکشاورزی خوزستان با اشاره به خسارت واردشده به نخیلات در اثر جنگ تحمیلی و عوارض پس از آن نیز معتقد است که برای جبران این خسارت‌ها سازمان جهادکشاورزی هرساله اعتبارات اختصاص‌یافته پروژه‌هایی را مثل جایگزینی نخیلات پیر و فرسوده و نابودشده، توسعه نخیلات، تجهیز و نوسازی اراضی، اصلاح و بهبود نخیلات و ... در سطح استان اجرا می‌کند.

نکته

چشم‌انداز صادرات نداریم

طی سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۹ ایران رتبه پنجم در بین شش کشور تولیدکننده عمده خرما را داشت و نسبت به کشورهای تونس، عربستان، امارات متحده عربی، الجزایر و رژیم صهیونیستی با ارزش صادراتی یک میلیارد و ۴۵ میلیون دلار، ۱۶ درصد تولید و ۲۱ درصد از اراضی سطح زیر کشت این محصول را به خود اختصاص داده بود. در مقابل صادرکنندگان خرما، کشورهای مراکش، هند، فرانسه، امارات، آلمان و آمریکا عمده واردکنندگان این محصول در دنیا قرار دارند. با این تفاسیر برای برنامه‌ریزی مشخص در زمینه توسعه بازارهای تجاری خرما باید سهم استان‌های خرماخیز از صادرات به این کشورها مشخص شود. باید توجه داشت که در سال ۱۳۹۸ سهم صادرات خرمای کشور به میزان ۳۹ درصد کاهش یافت که این میزان نسبت به دیگر کشورها از عدد قابل توجهی برخوردار است. کاهش صادرات و پایین‌آمدن کمیت و کیفیت خرمای ایران درحالی‌است که صنعت خرمای خوزستان با مشکلات متعددی از جمله افزایش قیمت حامل‌های انرژی و برداشت‌های غیرمکانیزه و سنتی محصولات، کمبود نقدینگی، ضعف صنایع تبدیلی و بسته‌بندی و بی‌برنامگی در صادرات روبه‌روست. زیرا ترسیم چشم‌انداز صادرات ویژه برای محصولاتی مانند خرما نیازمند بررسی دقیق میزان تولید آن است. موضوعی که در خوزستان نادیده گرفته می‌شود.

یادداشت

نسخه شهری‌ها درد جدید روستاها

محمدرضا رضوانی
جامعه شناس

با آن‌که همه باور دارند روستاها هم مانند شهرها دارای مسائل و مشکلات اختصاصی هستند اما همچنان شیوه حل مشکلات روستاها بر پایه تصمیم‌گیری در شهر و اجرا و اعمال راه‌حل در روستاست. موضوعی که باعث شده کماکان مشکلات و معضلات خرد و کوچک اما مهم و تأثیرگذار در محیط روستا حل نشده باقی بماند. شاید وقت آن رسیده باشد که مسئولان باور کنند راه‌حل مشکلات هر منطقه‌ای ابتدا باید در همان منطقه جست‌وجو شود و حل مسأله‌های هر روستا و شهرستانی از عهده و توان اهالی همان جا برمی‌آید، همان‌ها که مشکل و مسأله را همیشه و همواره دیده و تحمل کرده‌اند.

تجربه نشان داده شیوه پاسخگویی و حل مشکلات از بالا به پایین و تجویز یک راه‌حل برای همه افراد در تمام نقاط کشور از موفقیت مناسبی برخوردار نبوده و بیشتر به شکست انجامیده است. ناخرسندی شهروندان از نتایج کار دلیلی بر این ادعاست که هنوز نسخه‌ای کارآمد از سمت شهرها برای روستاها ارسال نشده که بتواند دردی را دوا کند.

ازجمله موانع در مسیر حل مشکلات به دست اهالی و مردم بومی، نبود آموزش و نداشتن مهارت‌های لازم در جهت شناسایی مسأله و سپس نداشتن مهارت حل مسأله‌های روزمره است که امروزه به شیوه‌های مختلفی برای آنها توضیح و توجیه وجود دارد. هرچند برای حل همین مسائل هم شیوه ارائه خدمات متمرکز باعث مهاجرت‌های ناخواسته و بی‌حاصل جوانان روستایی و شهرستانی به شهرهای بزرگ شده ولی هر چه بود و هر چه هست، امروز با انبوهی از جوانان روستایی تحصیلکرده در شهر و برگشته به روستا مواجهیم که ظرفیت تازه‌ای برای حل مسائل و مشکلات روستاها و مناطق کم جمعیت ایجاد کرده است. زمانی که برای حل مشکل یک منطقه راهکاری ارائه می‌شود باید این راه حل بر اساس بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت‌های محلی باشد، یعنی از ابتدای کار بپذیریم و بدانیم که اصل کشف مسأله با همراهی و همکاری اهالی بومی صورت می‌گیرد. نکته حائز اهمیت در این میان این است که اگر مردم یک منطقه به وجود یک مشکل باور نداشته باشند، صرف اعلام مشکل از سوی افراد بیرونی، باعث همراهی و همدلی آنها نخواهد شد و چه‌بسا موجب بروز مشکلات و مسائل تازه‌ای شود. موضوع بعدی این است که باید از مردم و جوان‌های محلی راه‌حل خواسته شود، زیرا گاهی راه‌حل‌های سنتی و محلی بسیار کم‌هزینه‌تر و ساده‌تر مشکلات را حل می‌کنند. فقط ممکن است لازم باشد تا این راه‌حل‌ها در چارچوبی قابل تکرار و قابل انتقال مستندسازی شوند. بر همین اساس نقشی که مراکز رشد، در شهرها به عهده دارند را عینا می‌توان در روستاها نیز به عهده مراکز رشد و کارآفرینی روستایی قرار داد، به این معنی که نقطه اتصال علم و صنعت و سیاست، جایی که علم و دانش به تجربه و توان کارآفرینان و صنعتگران گره می‌خورد و برای مدیران سیاسی و حاکمیت چاره‌ای جز حمایت باقی نمی‌گذارد. این پیوند سه‌گانه اکنون در شهرها در حال شکل‌گیری است ولی روستاها با فاصله زیادی همچنان دریافت‌کننده محصول اتفاقات شهرها هستند. درحالی‌که در بسیاری از مواقع آنچه به روستا می‌رسد، نه فقط مشکلی را حل نمی‌کند بلکه دردسر تازه‌ای درست می‌کند.

حل سودوکو ۴۲۴۳

۹	۳	۴	۷	۲	۱	۵	۶	۸
۵	۲	۱	۸	۶	۳	۷	۴	۹
۷	۸	۶	۵	۴	۹	۳	۲	۱
۳	۴	۲	۱	۸	۵	۶	۹	۷
۶	۱	۵	۹	۷	۴	۲	۸	۳
۸	۷	۹	۲	۳	۶	۱	۵	۴
۱	۵	۳	۴	۹	۲	۸	۷	۶
۲	۹	۸	۶	۱	۷	۴	۳	۵
۴	۶	۷	۳	۵	۸	۹	۱	۲

۷	۴	۱	۶	۲	۵	۳	۸	۹
۸	۲	۶	۳	۹	۴	۷	۵	۱
۳	۹	۵	۱	۷	۸	۶	۲	۴
۶	۵	۸	۷	۴	۲	۱	۹	۳
۱	۳	۴	۹	۵	۶	۸	۷	۲
۲	۷	۹	۸	۱	۳	۵	۴	۶
۵	۱	۲	۴	۳	۷	۹	۶	۸
۹	۶	۷	۲	۸	۱	۴	۳	۵
۴	۸	۳	۵	۶	۹	۲	۱	۷

			۳	۶	۹	۱	۵	۲
			۷	۲	۴	۹	۸	۶
			۵	۸	۱	۴	۷	۳
۷	۹	۶	۲	۸	۴	۱	۵	۳
۴	۲	۸	۵	۱	۳	۶	۹	۷
۵	۱	۳	۶	۹	۷	۲	۴	۸
۹	۴	۲	۷	۶	۵	۳	۸	۱
۸	۳	۵	۱	۲	۹	۴	۷	۶
۶	۷	۱	۳	۴	۸	۵	۲	۹
۱	۵	۴	۹	۷	۶	۸	۳	۲
۳	۶	۷	۸	۵	۲	۹	۱	۴
۲	۸	۹	۴	۳	۱	۷	۶	۵

۷	۹	۶	۲	۸	۴	۱	۵	۳
۴	۲	۸	۵	۱	۳	۶	۹	۷
۵	۱	۳	۶	۹	۷	۲	۴	۸
۹	۴	۲	۷	۶	۵	۳	۸	۱
۸	۳	۵	۱	۲	۹	۴	۷	۶
۶	۷	۱	۳	۴	۸	۵	۲	۹
۱	۵	۴	۹	۷	۶	۸	۳	۲
۳	۶	۷	۸	۵	۲	۹	۱	۴
۲	۸	۹	۴	۳	۱	۷	۶	۵

۷	۴	۱	۶	۲	۵	۳	۸	۹
۸	۲	۶	۳	۹	۴	۷	۵	۱
۳	۹	۵	۱	۷	۸	۶	۲	۴
۶	۵	۸	۷	۴	۲	۱	۹	۳
۱	۳	۴	۹	۵	۶	۸	۷	۲
۲	۷	۹	۸	۱	۳	۵	۴	۶
۵	۱	۲	۴	۳	۷	۹	۶	۸
۹	۶	۷	۲	۸	۱	۴	۳	۵
۴	۸	۳	۵	۶	۹	۲	۱	۷

۶	۲	۸	۵	۳	۹	۱	۴	۷
۳	۴	۱	۷	۸	۲	۶	۵	۹
۷	۵	۹	۱	۴	۶	۲	۳	۸
۸	۶	۲	۹	۷	۳	۵	۱	۴
۵	۳	۷	۶	۱	۴	۹	۸	۲
۹	۱	۴	۲	۵	۸	۳	۷	۶
۴	۹	۵	۳	۲	۷	۶	۱	۸
۱	۸	۶	۴	۹	۵	۷	۲	۳
۲	۷	۳	۸	۶	۱	۴	۹	۵

برای حل جدول اعداد باید در هر مربع کوچک‌تر ۳ در ۳ هیچ عدد تکراری وجود نداشته باشد.
همچنین هیچ عددی در یک سطر یا ستون مربع بزرگ ۹ در ۹ تکرار نشده باشد.

سودوکو ۴۲۴۴

۶			۱		۷			۸
		۹		۴		۱		
	۱						۳	
۱								۲
	۸						۴	
۹								۳
	۵						۲	
		۶		۸		۳		
۴			۵		۳			۱
۹			۵		۸			۶
		۱		۲		۹		
	۳						۵	
۲								۱
	۴						۹	
۷								۳
	۵						۶	
		۸		۳		۲		
۶			۴		۱			۵

۱			۲		۸			۵
		۹		۳		۸		
	۲						۹	
۳								۱
	۶						۷	
۹								۴
	۹						۱	
		۱		۴		۳		
۴			۷		۳			۹
			۶		۲			
			۱		۹			
۶			۳					۴
		۶		۷		۱		
	۴						۹	
۷								۸
	۹						۲	
۱								۷
	۵						۴	
		۹		۳		۵		
۲			۴		۵			۱